

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 776/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť A. K., zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 346/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júna 2014 doručená sťažnosť A. K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 346/2012.

Sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu 31. októbra 2012 domáhala určenia vlastníckeho práva k v žalobe špecifikovaným nehnuteľnostiam.

V sťažnosti ďalej uvádza:

„V predmetnej veci boli doposiaľ súdom vykonané tieto úkony: výzva na zaplatenie súdneho poplatku zo dňa 6. 11. 2012, vytýčenie termínu pojednávania na deň 7. 5. 2014.

Predmetné konanie (súdny spor), ktorého vecou bolo rozhodnúť o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, trvá viac ako 18 mesiacov. Od posledného vytýčeného pojednávania, ktoré sa dňa 7. 5. 2014 neuskutočnilo, vo veci ďalej absentujú viac ako 18 mesiacov pojednávania a do dnešného dňa nebolo vydané žiadne meritórne rozhodnutie. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam mám za to, že zo strany Okresného súdu Žilina došlo k neúmerným súdnym prietahom v prejednávanej veci.

Vzhľadom na nečinnosť Okresného súdu Žilina počas viac ako 18 mesiacov od posledného pojednávania zo dňa 7. 5. 2014 som podala i sťažnosť predsedovi Okresného súdu Žilina na prietahy v konaní zo dňa 3. 3. 2014, na ktorú mi podpredsedníčka súdu odpovedala listom č. 1 SprS/119/2014 zo dňa 23. 4. 2014, v ktorom skonštatovala, že v danej veci boli spôsobené zbytočné prietahy v konaní, a preto považuje moju sťažnosť za dôvodnú v celom rozsahu.

Nakoľko od podania žaloby v roku 2012 do dnešného dňa tento viac ako 18-mesačný súdny spor nebol právoplatne skončený, mám za to, že konaním Okresného súdu Žilina dochádza k prietahom v konaní, a práve z tohto dôvodu podávam túto sťažnosť, nakoľko bolo porušené moje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na verejné prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Nejedná sa pritom o zložitú vec a ja ako účastníčka konania som súdu súčinná, nakoľko na každú výzvu súdu som odpovedala. Napriek tomu sa neviem domôcť môjho práva na súdne rozhodnutie vo veci.“

Sťažovateľka následne v sťažnosti podrobne poukazuje na judikatúru ústavného súdu a na príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Vzhľadom na skutočnosti uvedené v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo... [sťažovateľky] podľa 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/346/2012 porušené bolo.

... priznáva... [sťažovateľke] finančné zadosťučinenie vo výške 600,- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezov Ústavného súdu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 €... na účet právneho zástupcu... do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezov Ústavného súdu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje doterajšou dĺžkou napadnutého konania a tým, že toto konanie nie je právoplatne skončené. V tejto súvislosti ďalej uvádza:

„Poukazujem na skutočnosť, že stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzam pre dĺžku doterajšieho konania, ktoré stále nie je právoplatne skončené, má nepriaznivý vplyv na moju psychiku, pričom ako strana konania nemám reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania, čo vo mne vyvoláva pocit bezmocnosti a to aj pri uplatňovaní mojich práv.“

Na účely predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie k sťažnosti.

Podpredsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. 1 SprS 314/2014 z 8. septembra 2014, v ktorom s poukazom na prehľad vykonaných úkonov uviedla, že *„súd priebežne konal, aj keď v určitých obdobiach došlo k nečinnosti, avšak to bolo z dôvodu neprimeranej zaťažnosti nielen zákonného sudcu, ale aj všetkých sudcov tohto súdu (ročný nápad vecí cca 57.000 pri výkone +/- 32 sudcov), na čo opakovane upozorňujeme a poukazujeme, ale bez celoplošného riešenia daného problému na určitých súdoch.*

Okresný súd Žilina je súd v sídle Krajského súdu v Žiline, v dôsledku čoho vykonáva aj inú špecifickú agendu než iné súdy a zároveň tunajší súd je asi jediným súdom v SR, ktorý vybavuje veci 3 okresov – Žilina, Bytča a Kysucké Nové Mesto, pričom civilný sudca tohto súdu má v agende C nápad cca 45 vecí mesačne a okrem toho vykonáva aj iné agendy, čo je neprimerané a ak nie až diskriminujúce s niektorými ostatnými súdmi, na ktorých má sudca nápad cca 7-14 vecí mesačne v agende C.“

K svojmu vyjadreniu podpredsedníčka okresného súdu pripojila aj stanovisko zákonného sudcu k sťažnosti, v ktorom tento uviedol:

„Je namieste skonštatovať, že vec bola objektívne vybavovaná po dlhšiu dobu, než ako by mohla byť vybavovaná pri možnosti výhradnej pozornosti súdu, a ak vo veci vznikajú prieťahy, tak objektívneho charakteru pre okolnosti, na ktoré tiež ďalej poukazujem.

Súdne oddelenie som prevzal po predchádzajúcej sudkyňi odchádzajúcej na KS ZA JUDr. J. U., s príznačným dopadom na zhoršenú tzv. skladbu nerozhodnutých vecí, lebo tieto v minulosti neboli skončené z rôznych dôvodov, spravidla spojených so skutkovou zložitou vecí. Pre sústavný nový nápad a mimoriadne zložitú skladbu vecí tento zostatok narástol a v závere roka 2007 dosiahol 505 vecí. Prakticky povedané, pri fyzickej možnosti súdneho oddelenia vybaviť pravidelný ročný nápad v priemere 250 civilných (priemerne zložitých) vecí ročne, zostatok nerozhodnutých (spravidla zložitejších) vecí ďalších 1,5 až 2 krát presahuje jeho ročný násobok. Postupne som dosiahol zníženie uvedeného zostatku z počtu 505 až na 325 vecí v júni 2012. Dosiahol som to napriek tomu, že v r. 2009 došlo k odchodu ďalších dvoch sudkýň JUDr. M. a JUDr. S. na Krajský súd Žilina a ich veci boli prerozdelené do väčšiny súdnych oddelení včítane môjho, opätovne s príznačným dopadom na zhoršenú tzv. skladbu zostatkov vecí. V septembri 2012 bol opätovne mimoriadne zvýšený nápad počtu vecí v súvislosti so žalobou spoločnosti Pohotovosť, a. s., s prerozdelením v počte 83 na jednotlivého civilného sudcu a tento ukazovateľ deformuje údaje o postupnom znižovaní zostatkov. Zníženie týchto zostatkov som dosiahol bez toho, aby naopak moje veci boli prerozdelené iným sudcom alebo aby mi bol niekedy čo i len obmedzený nápad nových vecí. Nevyužívam prácu na doma a v rokoch som 2011, 2012 aj 2013 som definitívne nechal prepadnúť časť nárokovateľnej dovolenky. V roku 2014 mám nápad nových vecí v hlavnej – civilnej agende (!) cca 35 vecí mesačne (za 6 mesiacov 211

vecí C a 8 vecí Cpr), čo aj do budúcnosti vylučuje možnosť vybavovania takého množstva vecí bez vzniku prietahov.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno

považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 7/00, III. ÚS 100/01, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou alebo nesústreďenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 224/2012). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99, IV. ÚS 224/2012).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00), resp. konanie pred všeobecným súdom z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 92/05).

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu na účely predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že 31. októbra 2012 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľky o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam proti odporkyňi v 1. rade V. M., rod. U., proti odporkyňi v 2. rade Z. V., rod. L., odporkyňi v 3. rade H. Ch., rod. L., odporcovi vo 4. rade Ing. P. L. a odporcovi v 5. rade Slovenskému pozemkovému fondu (ďalej len „odporcovia“).

Dňa 6. novembra 2012 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý sťažovateľka zaplatila 7. decembra 2012. Okresný súd 19. decembra 2012 doručoval návrh odporcom na vyjadrenie.

Dňa 11. apríla 2014 okresný súd nariadil termín pojednávania na 7. máj 2014. Odporkyne v 1. a 2. rade doručili okresnému súdu 30. apríla 2014 podania – žiadosti o odročenie pojednávania.

Dňa 6. mája 2014 bola okresnému súdu vrátená nedoručená zásielka s predvolaním na pojednávanie pre odporkyňu v 3. rade s poznámkou, že zásielka nebola prevzatá v odbernej lehote.

Okresný súd 6. mája 2014 oznámil právnenému zástupcovi sťažovateľky zrušenie pojednávania a 7. mája 2014 pojednávanie odročil na neurčito.

Dňa 2. septembra 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 1. október 2014. Následne na tomto pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorým rozhodol tak, že v žalobe špecifikovaná nehnuteľnosť patrí do výlučného vlastníctva sťažovateľky. Prílohou zápisnice z pojednávania bolo vyhlásenie účastníkov konania o tom, že sa vzdávajú práva podať odvolanie proti predmetnému rozsudku.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 346/2012.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

Zo sťažnosti sťažovateľky a zo súdneho spisu vyplýva, že napadnuté konanie, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, trvalo dva roky. V priebehu súdneho konania sa vyskytlo jedno obdobie nečinnosti od 19. decembra 2012 do 11. apríla 2014, t. j. jeden rok a štyri mesiace. Možno konštatovať, že po tomto období nečinnosti okresný súd konal v napadnutom konaní plynulo, vyvinul úsilie na prerokovanie veci a meritórne rozhodol 1. októbra 2014. Účastníci konania sa vzdali práva podať odvolanie proti tomuto rozsudku.

Zo súdneho spisu takto možno urobiť záver, že v napadnutom konaní sa vyskytlo jedno obdobie nečinnosti s tým, že následne okresný súd konal plynulo, prijal opatrenia smerujúce k zabezpečeniu ochrany základného práva sťažovateľky a vo veci meritórne rozhodol po uplynutí dvoch rokov od podania návrhu. Relevantné je, že účastníci konania sa vzdali práva podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu, preto rozsudok po doručení účastníkom konania nadobudne právoplatnosť. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj právny názor vyplývajúci z jeho doterajšej judikatúry, podľa ktorého ak sa náprava vo veci sťažovateľa zabezpečí v rámci všeobecného súdnictva, tak ústavný súd v zásade nemôže vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva (m. m. I. ÚS 191/06, IV. ÚS 263/08), pričom v okolnostiach posudzovaného prípadu táto skutočnosť zakladá aj dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní.

V tejto súvislosti ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú jej prípisom z 23. apríla 2014 odpovedala

podpredsedníčka okresného súdu, ktorá uznala dôvodnosť sťažnosti a oznámila sťažovateľke, že prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, a ak to bude potrebné, vyvodí voči zodpovedným osobám dôsledky. Okresný súd do šiestich mesiacov od vybavenia sťažnosti vo veci meritórne rozhodol. Znamená to, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní v marci 2014 sťažovateľkou sa ukázalo byť účinným prostriedkom nápravy.

Ústavný súd na tomto základe dospel k záveru, že v danom prípade intenzita zistených pochybení v postupe okresného súdu nie je dostatočná na to, aby mohol vysloviť porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2014